Załącznik do Uchwały
Nr XXXV/301/20
Rady Miejskiej w Siechnicach
z dnia 10 grudnia 2020 r.

PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE SIECHNICE NA 2021

Siechnice, grudzień 2020

I. Wprowadzenie

Przemoc w rodzinie jest ważnym problemem społecznym, wpływającym na życie całych rodzin, jak i poszczególnych ich członków. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jako przemoc w rodzinie definiuje jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny (osób najbliższych i innych osób wspólnie zamieszkujących i gospodarujących), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą[1].

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nałożyła na Radę Ministrów obowiązek opracowywania **Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie**, w celu tworzenia warunków do bardziej skutecznego przeciwdziałania przemocy w rodzinie[2].

Adresatami Programu są:

- ogół społeczeństwa, w tym osoby zagrożone przemocą w rodzinie;
- osoby dotknięte przemocą w rodzinie;
- osoby stosujące przemoc w rodzinie;
- świadkowie przemocy w rodzinie;
- służby zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Realizatorami ustawy, a także Programu, są:

- organy administracji rządowej, przy wsparciu państwowych jednostek organizacyjnych realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz kościołami i związkami wyznaniowymi, a także Prokuratura oraz sądy powszechne;
- **jednostki samorządu terytorialnego**, przy współpracy podmiotów lub organizacji pozarządowych oraz kościołów i związków wyznaniowych.

Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie obejmuje cztery podstawowe obszary zawierające kierunki i rodzaje działań do realizacji przez samorządy gminne:

I. Profilaktyka i edukacja społeczna:

Obszar kierowany do ogółu społeczeństwa, w tym do osób i rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie.

1. Poszerzenie wiedzy ogółu społeczeństwa, w tym zainteresowanych służb na temat zjawiska przemocy w rodzinie.
    1) **Diagnoza** zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze gminy, powiatu i województwa, w tym w odniesieniu do gmin, ustalenie odsetka populacji rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie
2. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie; zmiana postrzegania przez społeczeństwo problemu przemocy w rodzinie.
    1) Prowadzenie ogólnopolskich i lokalnych **kampanii społecznych**, które:
        - obalają mity i stereotypy na temat przemocy w rodzinie, usprawiedliwiające jej stosowanie,
        - opisują mechanizmy przemocy w rodzinie oraz jednoznacznie wskazują na ich społeczną szkodliwość i społeczno-kulturowe uwarunkowania,
        - promują metody wychowawcze bez użycia przemocy i informują o zakazie stosowania kar cielesnych wobec dzieci przez osoby wykonujące władzę rodzicielską oraz sprawujące opiekę lub pieczę,

[1] *Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, Dz.U. z 2020r. poz. 218 ze zmianami)*
[2] *Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, Dz.U. z 2020 poz. 218 ze zmianami)*

- promują działania służące przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w tym ochronę i pomoc dla osób doznających przemocy oraz interwencję wobec osób stosujących przemoc.

3. Współpraca pomiędzy organami samorządu terytorialnego a kościołami lub związkami wyznaniowymi na danym terenie, w celu wprowadzenia elementów edukacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie w ramach działania poradni prowadzonych przez kościoły lub związki wyznaniowe lub do programów nauk przedmałżeńskich.
4. Poprawa jakości systemu działań profilaktycznych
    1) Prowadzenie poradnictwa, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy metod i kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.
5. Realizacja programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.
    1) Opracowanie i realizacja **gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie**.

II. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie

Obszar kierowany do osób dotkniętych przemocą w rodzinie (w tym do: kobiet, mężczyzn, dzieci, współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób z niepełnosprawnościami lub osób niesamodzielnych).

1. Rozwój infrastruktury instytucji rządowych i samorządowych, a także podmiotów oraz organizacji pozarządowych udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie oraz wypracowanie zasad współpracy.
    1) Utworzenie i funkcjonowanie zespołów interdyscyplinarnych.
    2) Rozbudowa sieci i poszerzanie oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, w tym:
        - punktów konsultacyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
        - ośrodków wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
        - specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
        - domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży,
        - ośrodków interwencji kryzysowej,
        - innych placówek świadczących specjalistyczną pomoc dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
    3) Nawiązywanie i wzmacnianie współpracy pomiędzy instytucjami rządowymi i samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.
2. Upowszechnianie informacji i edukacja w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.
    1) Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania m.in. pomocy: medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej.
    2) Opracowanie i realizacja zajęć edukacyjnych kierowanych do osób dotkniętych przemocą w rodzinie w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc w rodzinie.
3. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.
    1) Realizowanie przez instytucje publiczne zajmujące się pomocą osobom dotkniętym przemocą w rodzinie pomocy w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego.
    2) Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc całodobowych w ośrodkach wsparcia oraz w ośrodkach interwencji kryzysowej.
    3) Tworzenie i zwiększanie zakresu działania oraz dostępności do lokalnych telefonów zaufania, interwencyjnych lub informacyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

4) Wzmacnianie ochrony osób dotkniętych przemocą w rodzinie w toku postępowania karnego poprzez przesłuchiwanie dzieci w przyjaznych pokojach przesłuchań oraz tworzenie odpowiednich warunków do przesłuchiwania dorosłych osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
5) Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
6) Opracowywanie i realizacja programów terapeutycznych i pomocy psychologicznej dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
7) Tworzenie warunków umożliwiających osobom dotkniętym przemocą w rodzinie otrzymanie w pierwszej kolejności mieszkań socjalnych

4. Monitoring skuteczności działań pomocowych.
   1) Badanie skuteczności pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą.

III. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie

Obszar kierowany do osób stosujących przemoc w rodzinie, jak również do właściwych służb lub podmiotów zajmujących się oddziaływaniem na osoby stosujące przemoc.

1. Tworzenie i rozszerzanie ofert oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, realizowanych przez instytucje rządowe i samorządowe, a także podmioty oraz organizacje pozarządowe, a także wypracowanie zasad współpracy pomiędzy tymi instytucjami i podmiotami oraz organizacjami pozarządowymi.
   1) Ewidencjonowanie instytucji rządowych i samorządowych, podmiotów oraz organizacji pozarządowych, które realizują oferty dla osób stosujących przemoc w rodzinie, a w szczególności realizujących programy korekcyjno – edukacyjne.
   2) Rozpowszechnianie informatorów przez podmioty tj. Sądy, Prokuratury, Komendy Policji w podległych im pionach organizacyjnych.
2. Interweniowanie oraz reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy w rodzinie.
   1) Stosowanie procedury „Niebieskie Karty” przez uprawnione podmioty.
   2) Aktywność i współdziałanie oraz wymiana informacji pomiędzy służbami w zakresie monitoringu zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie.
3. Realizowanie programów psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie zmierzających do zmiany wzorców zachowań.

IV. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Obszar kierowany do przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

1. Zwiększanie kompetencji osób realizujący zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
   1) Organizowanie szkoleń dla osób realizujący zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, w tym przedstawicieli:
      - Jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
      - Gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
      - Policji,
      - Oświaty,
      - Ochrony zdrowia,
      - Sędziów, prokuratorów i kuratorów sądowych,
      - Służby więziennej,
      - Innych podmiotów mogących być członkami zespołów interdyscyplinarnych/grup roboczych.

2) Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i z osobami stosującymi przemoc, w formie m.in. superwizji, coachingu, grup wsparcia.

Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie ma wieloletnią pespektywę, gdyż zawarte w nim cele i obszary działań nakładają na wszystkie szczeble administracji publicznej obowiązek długofalowych zadań w celu zmniejszenia zjawiska przemocy w rodzinie.

II. Diagnoza obecnej sytuacji

W myśl ustawy *O przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* do zadań gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie[3], w tym:

- opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie Zespołów Interdyscyplinarnych,

Prace w Zespole Interdyscyplinarnym stanowią główną przestrzeń prowadzenia działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a kluczową procedurą jest w tym zakresie procedura „Niebieskie Karty”[4].

1. Dane statystyczne w ramach realizowanych działań zawartych w Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Siechnice, na lata 2018 – 2020 (*dane na dzień 31.10.2020 r.*)

1.1. Zespół Interdyscyplinarny (ZI) do spraw przemocy w rodzinie w Gminie Siechnice

Zespół powołany został po raz pierwszy w gminie Siechnice w 2011 roku. Aktualnie, zgodnie z Zarządzeniem Nr 112/2020 Burmistrza Siechnic z 27 lipca 2020 roku, w skład Zespołu wchodzi 10 osób, w tym przedstawiciele pomocy społecznej, oświaty, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, sądu, policji, straży miejskiej i instytucji pozarządowej[5].

Posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego odbywają się w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na trzy miesiące, w siedzibie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siechnicach, w Świętej Katarzynie, przy ul. Żernickiej 17. Do Zespołu Interdyscyplinarnego wpływają „Niebieskie Karty” założone przez uprawnione instytucje dla rodzin, w których zaistniało podejrzenie stosowania przemocy domowej.

W latach 2018 – 2020 posiedzenia Zespołu odbyły się:

- w 2018 r. – 6 razy,
- w 2019 r. – 5 razy,
- W 2020 r. – 3 razy (w związku z wprowadzonem stanem epidemii COVID-19 zawieszone zostały spotkania Zespołu w sposób tradycyjny, jedno posiedzenie odbyło się poprzez środki kimunikowania się na odległość).

[3] *Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2020 r. , poz. 218 ze zmianami)*
[4] *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”, (Dz.U. 2011 nr 209 poz. 1245).*
[5] *Zarządzenie nr 112/2020 Burmistrza Siechnic z dnia 27 lipca 2020 r. w sprawie powołania Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przemocy w rodzinie w Gminie Siechnice.*

Na posiedzeniach ZI podejmował decyzje dotyczące działań skierowanych do rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty", a także omawiał sprawy związane z kształtowaniem polityki prz**e**ciwdziałania przemocy domowej w środowisku lokalnym.

1.2. Procedura „Niebieskie Karty" w latach 2018 - 2020 r.

Tabela nr 1. Liczba wszczętych procedur

Rok	Wszczętych	Zakończonych	
2018	**28**	**24**	*w tym: 16 z 2017 r.*
2019	**43**	**48**	*w tym: 16 z 2018 r.* *w tym: 1 z 2017 r.* *w tym: 1 z 2016 r.*
2020	**50**	**28**	*w tym: 14 z 2019 r.*

Źródło: opracowanie własne

Tabela nr 2. Dane dotyczące osób doświadczających przemocy

Osoby doświadczające przemocy				
Rok	Kobiety	Mężczyźni	w tym osoby starsze 60+	Dzieci
2018	22	4	5	3
2019	34	2	5	6
2020	39	10	11	6

Źródło: opracowanie własne

Tabela nr 3. Dane dotyczące osób stosujących przemoc

Osoby stosujące przemoc			
Rok	Kobiety	Mężczyźni	w tym osoby starsze 60+
2018	4	24	4
2019	3	40	3
2020	9	41	5

Źródło: opracowanie własne

Tabela nr 4 . Dane dotyczące podmiotów wszczynających procedurę

Liczba Niebieskich Kart uruchomionych przez instytucje uprawnione do wszczęcia procedury "Niebieskie Karty"					
Rok	Policja	Pomoc społeczna	Oświata	Służba zdrowia	GKRPA
2018	24	2	2	0	0
2019	32	4	4	2	1
2020 do 31.10	44	2	3	0	1

Źródło: opracowanie własne

1.3. Poradnictwo i wsparcie dla rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie

W systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie istotną rolę ogrywa Punkt Konsultacyjny, który jest istotnym elementem lokalnego systemu profilaktyki i pomocy osobom dotkniętym przemocą domową, jak też uzależnionym, dotkniętym problemem alkoholowym lub syndromem współuzależnienia. Specjaliści z Punktu Konsultacyjnego – psycholog, psycholog–terapeuta, psycholog–psychoterapeuta ds. uzależnień, terapeuta oraz prawnik – realizują działania na rzecz pomocy osobom potrzebującym wsparcia w zakresie rozpoznania ich problemów, motywowania i informowania o możliwości podjęcia działań, stworzenia bezpiecznych warunków do dzielenia się swoimi problemami i wsparcia w dostrzeżeniu możliwości ich rozwiązania, pomocy w odzyskiwaniu kontroli nad własnym życiem. Jednocześnie informują o dostępnych miejscach i formach pomocy oraz kompetencjach poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy, które mogą się włączyć w systemową pomoc dla rodziny oraz prowadzą edukację społeczną m.in. w zakresie przemocy domowej.

Statystyka przeprowadzonych konsultacji przez specjalistów zatrudnionych w Punkcie Konsultacyjnym:

Tabela nr 5. Liczba konsultacji

	Liczba konsultacji dla osób	
Rok	doświadczających przemocy	stosujących przemoc
2018	104	25
2019	104	33
2020 do 31.10	127	11

Źródło: opracowanie własne

W ramach specjalistycznej pomocy rodzinom dotkniętym przemocą domową, w 2018 r. uruchomiona została **grupa wsparcia** dla **osób doświadczających przemocy** prowadzona przez psychologa terapeutę. Spotkania odbywają się raz w tygodniu. Obecnie systematycznie uczestniczy w spotkaniach 12 osób.

1.4. W ramach **podnoszenia kompetencji** osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy:

- w **2018** roku trzech przedstawicieli Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych uczestniczyło w zajęciach realizowanych w ramach: Studium Przeciwdziałania Przemocy,
- w **2019** r. Pełnomocnik Burmistrza ds. profilaktyki uzależnień, członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych, członkowie GKRPA, kadra pedagogiczna oraz inni przedstawiciele służb uczestniczyli w następujących szkoleniach i konferencjach:

- „Identyfikacja symptomów i podejmowanie interwencji w przypadku krzywdzenia dzieci" – **29** osób,
- „Praca z rodziną dotkniętą przemocą. Aspekty psychologiczne i prawne" – **7** osób,
- Konferencja „Więzi, które chronią. Język, który nie rani" – **5** osób,
- Międzygminna Konferencja „Dialog zamiast przemocy" – **4** osoby,
- „Jak pracować ze sprawcami przemocy w rodzinie według modelu DULUTH" – **1** osoba,
- Superwizja grupowa dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego (2 spotkania) – **8** osób,
- w **2020** r. w związku z pandemią niemożliwy był bezpośredni udział przedstawicieli ZI i Grup Roboczych w szkoleniach i konferencjach. Członkowie ZI uczestniczyli w szkoleniu on-line „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie - najnowsze zmiany".

2. Diagnoza lokalnych problemów społecznych

Na rok 2020 zaplanowane zostało przeprowadzenie diagnozy problemów społecznych na terenie Gminy Siechnice. Jednak z uwagi na wprowadzony stan epidemii COVID-19 i związany z nim obowiązek zachowania dystansu społecznego niemożliwe było przeprowadzenie badań. Dlatego niniejszy Program opracowany został na podstawie przeprowadzonej w 2017 roku **diagnozy zjawiska przemocy** w rodzinie w gminie Siechnice w oparciu o analizę procedury „Niebieskie Karty", działań Zespołu Interdyscyplinarnego, Punktu Konsultacyjnego i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz bieżące dane statystyczne.

Wyniki przeprowadzonej diagnozy wskazują, iż według procedury „Niebieskie Karty" występująca w rodzinach przemoc, to zespół różnorodnych zachowań, najczęściej zarówno o charakterze przemocy fizycznej i psychicznej, a dodatkowo też innych rodzajów zachowań związanych z groźbami karalnymi, niszczeniem mienia czy przemocą ekonomiczną. Jednocześnie podkreślić należy, że w przypadku przemocy psychicznej, seksualnej czy innych zachowań przemocowych często pojawiają się problemy co do diagnozy czy dane zachowanie ma faktycznie charakter przemocy (np. wyzwiska, krytykowanie w kłótniach małżeńskich), ale też świadomości co do tego, że nieakceptowane przez drugą stronę zachowania to przemoc (np. w odniesieniu do zachowań seksualnych, niedostarczania środków na utrzymanie, czy przemocy psychicznej).

Wnioski :

1. Zaangażowanie pracowników służb publicznych

Analiza zaangażowania służb publicznych w procedurę „Niebieskie Karty" pozwala na wskazanie dwóch kluczowych instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Są to Policja i GOPS w związku z koniecznością realizacji procedury. W dużo mniejszym zakresie zaangażowane są placówki edukacyjne, a zasadniczo w ogóle w procedurę nie angażują się instytucje ochrony zdrowia.

Konieczne jest położenie większego nacisku na edukację i uwrażliwienie na problem przemocy pracowników oświaty oraz instytucji ochrony zdrowia. W przypadku pracowników systemu oświaty ważne jest wsparcie rozwoju działań pomocowych realizowanych wobec dzieci – ofiar przemocy, ale także wobec tych, którzy są bezpośrednimi świadkami przemocy. Koniecznym staje się prowadzenie systematycznych szkoleń dla kadry pedagogicznej podnoszących wiedzę na temat przejawów przemocy (różnych jej form, doświadczanej zarówno w szkole jak i w domu), skutków jej stosowania i doświadczania.

2. Wzmocnienie roli organizacji pozarządowych i lokalnej społeczności

Na terenie gminy Siechnice organizacje pozarządowe w marginalnym zakresie angażują się w problem przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Konieczna jest aktywizacja organizacji pozarządowych i lokalnej społeczności nie tylko jako współrealizatorów pomocy, ale przede wszystkim jako podmiotów prowadzących działania edukacyjne i profilaktyczne oraz reagujących w razie wystąpienia problemu przemocy. Szczególnie dotyczy to organizacji skupiających osoby starsze czy z niepełnosprawnościami, które ze względu na swoje cechy mogą być zagrożone przemocą. Ważną rolę, szczególnie na terenach wiejskich, odgrywa społeczność lokalna, a jej liderzy – sołtysi, powinni być włączeni w działania pomocowe dla lepszego zaktywizowania wspólnot lokalnych.

3. Działania o charakterze profilaktycznym

Wyniki przeprowadzonych analiz wyraźnie wskazują, że przemoc nie dotyczy wyłącznie rodzin określanych mianem patologicznych, zmarginalizowanych. Większość zdiagnozowanych przypadków przemocy występowała w rodzinach odbiegających od stereotypowego wyobrażenia rodziny dotkniętej problemem przemocy, tj. w rodzinach o zadowalającej sytuacji ekonomicznej, pozostających poza systemem pomocy społecznej i bez orzeczonej kurateli sądowej. Rodziny te nie podlegają systematycznemu monitoringowi ze strony służb społecznych, stąd najczęściej wszczęcie procedury odbywa się z inicjatywy osoby poszkodowanej.

Dodatkowo przemoc głównie kojarzona jest z przemocą fizyczną, a w odbiorze osób doznających przemocy oraz ich otoczenia przemoc psychiczna czy ekonomiczna może nie być postrzegana jako przemoc. Ważną potrzebą jest więc prowadzenie akcji informacyjno – promocyjnych zwiększających wiedzę mieszkańców środowiska lokalnego na temat przemocy, a także edukacja prawna (pod kątem czynów sankcjonowanych przez prawo) zarówno dorosłych jak i dzieci/młodzież, w zakresie przemocy domowej i rówieśniczej, w tym przemocy w szkole. Należy uwzględnić między innymi działania mające na celu edukację w obszarze konsekwencji bezpodstawnych zgłoszeń przez dzieci i młodzież stosowania przemocy zarówno przez dorosłych, jak i rówieśników.

4. Szkolenia służb na rzecz rozpoznawania zjawiska przemocy i konfliktów rodzinnych oraz pracy ze stronami konfliktów

Analiza „Niebieskich Kart" pozwala na wskazanie, że wiele aktów przemocy wiąże się z konfliktami rodzinnymi, małżeńskimi i partnerskimi oraz kryzysami w rodzinach. W przypadku wielu procedur mieliśmy do czynienia z rozstaniami partnerów oraz sprawami rozwodowymi. Bardzo często różnica pomiędzy sytuacjami konfliktowymi oraz przemocą bywa trudna do wychwycenia, a skonfliktowane osoby wszczynają procedurę „Niebieskie Karty" w ramach działań odwetowych bądź sytuacji rozwodowych. W tym kontekście konieczne jest wzmacnianie kompetencji przedstawicieli służb publicznych zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Właściwa ocena sytuacji w rodzinie jest często bardzo trudna i wymaga dłuższej pracy, ale szkolenia służb mogą pomóc we właściwej diagnozie.

5. Pomoc specjalistów

Analizując problem przemocy w rodzinie ważna jest nie tylko pomoc służb, ale też pomoc w formie poradnictwa i specjalistycznego wsparcia, którą oferują specjaliści zatrudnieni w Punkcie Konsultacyjnym zrówno osobom doświadczającym przemocy, jak i osobom stosującym przemoc. Z pomocy specjalistów korzystają również przedstawiciele służb, w celu oceny sytuacji rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty".

III. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie

W oparciu o:

- własne dane statyczne z realizacji zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w latach 2018 - 2020,
- na podstawie przeprowadzonych badań (diagnozy) w 2017 r.,
- odnosząc się do wykazu zadań określonych przez Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,

opracowany został **Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w rodzinie w Gminie Siechnice na 2021 r.,** który jest kontynuacją zadań realizowanych w latach poprzednich, a jednocześnie formą systematycznego udoskonalania jakości działań profilaktycznych na rzecz lokalnej społeczności.
Program opracowany został na rok z uwagi na konieczność zaktualizowania problemu przemocy i przeprowadzenia w 2021 r. **diagnozy zjawiska przemocy** na terenie Gminy Siechnice.

W związku z tym, że przemoc często łączy się z nadużywaniem, bądź uzależnieniem od alkoholu lub innych środków psychoaktywnych program jest spójny z **Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**, a także z **Programem Przeciwdziałania Narkomanii.**

3.1 Cele Programu

Głównym celem programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie poprzez zminimalizowanie prawdopodobieństwa wystąpienia aktów przemocy oraz podniesienie świadomości społecznej przy spójnym działaniu wszystkich służb na terenie gminy.

Cel ten realizowany jest przez:

1. współdziałanie instytucji w zakresie budowy spójnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
2. zapewnienie kompleksowej, specjalistycznej pomocy rodzinom dotkniętym przemocą;
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania przemocy ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży;
4. systematyczne podnoszenie kwalifikacji Zespołu Interdyscyplinarnego oraz służb instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz ofiar przemocy w rodzinie, w związku z prowadzeniem procedury „Niebieskie Karty";
5. prowadzenie procedury „Niebieskie Karty" zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. (Dz.U. z 2011 nr 209 poz. 1245);
6. monitorowanie problemów zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy poprzez:
   - prowadzenie na bieżąco statystyki w zakresie diagnozowania problemu przemocy,
   - systematyczne przeprowadzanie badań uwzględniających zjawisko przemocy w rodzinie,
   - podejmowania interwencji, udzielania wsparcia i pomocy specjalistycznej ofiarom przemocy,
   - podejmowania interwencji wobec osób stosujących przemoc.

3.2. Zadania do realizacji

1. Współdziałanie instytucji w zakresie budowy spójnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Sposób realizacji	Jednostka realizująca	Termin realizacji	Jednostki współdziałające
1	2	3	4
Działania, interwencje podejmowane przez Zespół Interdyscyplinarny mające na celu zminimalizowanie zjawiska przemocy w środowisku lokalnym.	Zespół Interdyscyplinarny	cały rok – praca ciągła	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja, Straż Miejska, jednostki oświatowe, Sąd Rejonowy Wydział IIIRodziny i Nieletnich w Oławie, ZOZ
Współpraca z instytucjami działającymi w obszarze interwencji kryzysowej dla osób doświadczających przemocy w rodzinie (ośrodki wsparcia, ośrodki interwencji kryzysowej, ośrodki socjoterapeutyczne).	Zespół Interdyscyplinarny	cały rok – praca ciągła	GOPS, Policja, Sąd Rejonowy Wydział III Rodziny i Nieletnich w Oławie (kuratorzy)
Finansowanie kosztów terapii dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	cały rok – wg potrzeb	Zespół Interdyscyplinarny
Ogólnie dostępna informacja o miejscach udzielania pomocy dla osób i rodzin doświadczających przemocy (informacja na stronach internetowych GOPS, Gminy Siechnice, ulotki).	Zespół Interdyscyplinarny	cały rok – praca ciągła	Policja, Straż Miejska, ZOZ, jednostki pomocnicze
Udzielanie wsparcia i pomocy osobom doświadczającym przemocy w odizolowaniu od sprawcy.	Zespół Interdyscyplinarny	według potrzeb	Urząd Miejski w Siechnicach (Wydział Komunalny).

2. Zapewnienie kompleksowej, specjalistycznej pomocy rodzinom dotkniętym przemocą

Sposób realizacji	Jednostka realizująca	Termin realizacji	Jednostki współdziałające
1	2	3	4
Zapewnianie przez Punkt Konsultacyjny, działający przy Ośrodku Pomocy Społecznej, kompleksowej pomocy psychologicznej, terapeutycznej oraz podnoszenie świadomości prawnej wśród rodzin i osób dotkniętych zjawiskiem przemocy w rodzinie. Prowadzenie grup wsparcia dla ofiar przemocy.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (psycholog, psychoterapeuta, prawnik)	cały rok - praca ciągła	Zespół Interdyscyplinarny, Sąd Rejonowy w Oławie
Współpraca z Policją, Strażą Miejską, Sądem – Wydziałem Rodzinnym i Nieletnich, kuratorami rodzinnymi i społecznymi, pedagogami i psychologami szkolnymi w celu podnoszenia skuteczności podejmowanych działań na rzecz rodzin dotkniętych przemocą.	Zespół Interdyscyplinarny	cały rok – praca ciągła	GOPS, jednostki oświatowe, ZOZ, Policja, Straż Miejska, Sąd Rejonowy w Oławie
Udzielenie wsparcia rodzinom z problemem przemocy w formie pomocy asystenta rodziny.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	według potrzeb	GKRPA, Sąd Rejonowy w Oławie, PCPR

Udzielenie pomocy dla osób doświadczających przemocy w postaci umieszczenia w ośrodkach wsparcia.	Zespół Interdyscyplinarny	według potrzeb	GOPS, GKRPA, Policja
Zapewnienie bezpiecznego schronienia osobom doświadczającym przemocy w wyniku podejmowanych interwencji kryzysowych.	Zespół Interdyscyplinarny	według potrzeb	Policja, PCPR, Sąd Rejonowy w Oławie, GOPS, PCPR
Kierowanie osoby stosujące przemoc na poradnictwo specjalistyczne i terapię.	Zespół Interdyscyplinarny	według potrzeb	GOPS, GKRPA, Policja, Specjaliści, PCPR
Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania m.in. pomocy: medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej.	Zespół Interdyscyplinarny	Według potrzeb	ZOZ, Punkt Konsultacyjny, Specjaliści, GOPS, GKRPA, Policja, PCPR, PUP

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania przemocy ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży

Sposób realizacji	Jednostka realizująca	Termin realizacji	Jednostki współdziałające
1	2	3	4
Realizowanie na terenie jednostek oświatowych gminy edukacyjnych programów profilaktycznych z zakresu przemocy dla dzieci i młodzieży.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	programy roczne	jednostki oświatowe, instytucje szkoleniowe, specjaliści
Prowadzenie na terenie jednostek oświatowych gminy programów edukacyjnych, pogadanek, prelekcji z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, rówieśniczej i wobec zwierząt skierowanych do rodziców i nauczycieli.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	programy roczne	jednostki oświatowe, instytucje szkoleniowe, specjaliści, Policja
Organizowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży.	GOPS, GKRPA	według potrzeb	Policja, Straż Miejska, CK, jednostki pomocnicze
Zakup materiałów informacyjno-edukacyjnych i pomocy dydaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	według potrzeb	Zespół Interdyscyplinarny
Stałe informowanie społeczności lokalnej o możliwości skorzystania ze wsparcia wszystkich doświadczających przemocy w rodzinie przez powołany do tego Zespół Interdyscyplinarny oraz inne instytucje na terenie gminy, powiatu, województwa.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	cały rok – praca ciągła	Zespół Interdyscyplinarny

4. Systematyczne podnoszenie kwalifikacji Zespołu Interdyscyplinarnego oraz służb instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz ofiar przemocy w rodzinie, w związku z wdrażaniem procedury „Niebieskie Karty" i zmianami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Sposób realizacji	Jednostka realizująca	Termin realizacji	Jednostki współdziałające
1	2	3	4
Podnoszenie kwalifikacji osób realizujących programy profilaktyczne na terenie gminy (kursy, szkolenia) oraz dla kadry pedagogicznej w jednostkach oświatowych.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	według potrzeb	GKRPA, jednostki oświatowe,
Szkolenie przedstawicieli instytucji i służb społecznych działających na terenie gminy w zakresie diagnozowania, podejmowania działań i udzielenia wsparcia rodzinom z problemem przemocy w rodzinie oraz wdrażaniem procedury „Niebieskie Karty".	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	cały rok – praca ciągła	jednostki oświatowe, jednostki pomocnicze, Policja, Straż Miejska, ZOZ, Sąd Rejonowy w Oławie
Szkolenia Zespołu Interdyscyplinarnego w zakresie nowych, skutecznych form rozwiązywania problemu przemocy na terenie gminy.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	według potrzeb	jednostki oświatowe, Jednostki pomocnicze, Policja, Straż Miejska, ZOZ, Sąd rejonowy w Oławie, GKRPA

5. Monitorowanie problemów zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy poprzez przeprowadzenie badań uwzględniających zjawisko przemocy w rodzinie.

Sposób realizacji	Jednostka realizująca	Termin realizacji	Jednostki współdziałające
1	2	3	4
1. Przeprowadzenie sondy terenowej, badań ankietowych w zakresie zdiagnozowania problemu przemocy w rodzinie. 2. Przeprowadzenie analizy dokumentów prowadzonych w ramach procedury „Niebieskie Karty".	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	cyklicznie co 4 lata	firma badawcza
Prowadzenie na bieżąco statystyki w zakresie: diagnozowania problemu przemocy, podejmowania interwencji, udzielania wsparcia i pomocy specjalistycznej ofiarom przemocy.	GOPS, ZI, Punkt Konsultacyjny, GKRPA, Policja	cały rok – praca ciągła	PCPR, Sąd Rejonowy w Oławie
1. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie; zmiana postrzegania przez społeczeństwo problemu przemocy w rodzinie. 2. Edukacja społeczności lokalnej poprzez informacje w formie broszur, ulotek, pogadanek.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	cały rok – praca ciągła	Zespół Interdyscyplinarny

3.3. Przewidywane efekty realizacji programu

1. Zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Siechnice.
2. Udzielanie wsparcia specjalistycznego psychologicznego, terapeutycznego i prawnego dla ofiar przemocy.
3. Objęcie wsparciem dzieci i młodzieży dotkniętej zjawiskiem przemocy.

4. Podniesienie świadomości, a także zdobycie wiedzy prawnej mieszkańców na temat zjawiska agresji i przemocy.
5. Efektywna współpraca pomiędzy instytucjami i służbami na terenie gminy stykającymi się ze zjawiskiem przemocy w rodzinie.

3.4. Finansowanie

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Siechnice na 2021 rok finansowany ze środków budżetu gminy przekazanych do budżetu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

3.5. Realizatorzy programu

Jednostką odpowiedzialną za realizację Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Siechnice na 2021 rok jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Siechnicach.

3.6. Ewaluacja Programu

Wskaźniki monitoringu:
1. Liczba osób przyjętych przez Punkt Konsultacyjny w zakresie udzielenia porad i wsparcia w związku ze zjawiskiem przemocy w rodzinie.
2. Ilość osób – doświadczających przemocy skierowanych do Ośrodka Interwencji Kryzysowej.
3. Liczba osób i rodzin doświadczających przemocy objęta wsparciem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.
4. Liczba dzieci i młodzieży oraz dorosłych objęta programami profilaktycznymi, edukacyjnych oraz akcjami informacyjnymi.
5. Liczba „Niebieskich Kart" założonych dla rodzin z terenu gminy Siechnice, w tym:
   - Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart – A" przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów wszczynających procedurę,
   - Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty",
   - Liczba spraw zakończonych w wyniku braku zasadności podejmowanych działań,
   - Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty", na skutek ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy,
   - Liczba wszczętych postępowań oraz odmów wszczęcia w sprawach związanych z przemocą w rodzinie,
   - Liczba zakończonych postępowań w sprawach związanych z przemocą w rodzinie poprzez sporządzenie aktu oskarżenia,
   - Liczba zakończonych postępowań w sprawach związanych z przemocą w rodzinie poprzez umorzenie postępowania.
6. Liczba interwencji w sytuacjach kryzysowych przeprowadzona przez jednostki gminne.
7. Ilość działań wspierających, podejmowanych przez Zespół Interdyscyplinarny (ZI), w tym:
   - Liczba posiedzeń ZI,
   - Liczba osób objętych pomocą ZI,
   - Liczba rodzin objętych pomocą ZI,
   - Liczba utworzonych grup roboczych,
   - Liczba posiedzeń grup roboczych,
   - Liczba rodzin i osób objętych pomocą grup roboczych.

8. Liczba opracowanych diagnoz – ustalenie odsetka populacji rodzin zagrożonych przemocą.
9. Liczba lokalnych kampanii społecznych.
10. Liczba osób korzystających z oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.
11. Liczba zajęć edukacyjnych i grup wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, w tym liczba osób uczestniczących.
12. Liczba programów psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc, w tym liczba osób które przystąpiły do programu i liczba osób które ukończyły program.
13. Liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie.
14. Liczba przeszkolonych osób z każdej ze służb lub podmiotów związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

3.7. Sprawozdanie

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Siechnicach wraz z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. przemocy w Rodzinie sporządza sprawozdanie z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Siechnice na 2021 rok i przedkłada Burmistrzowi Siechnic do dnia 31 marca 2022 roku.
2. Burmistrz Siechnic po jego zatwierdzeniu przedstawia sprawozdanie Radzie Miejskiej w Siechnicach.